

Shrnutí hlavních poznatků

Demografický vývoj

- Ústecký kraj je z pohledu rozlohy sedmým největším krajem a čtvrtým nejhustěji osídleným krajem v ČR. Administrativně se dělí na 7 okresů, 16 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, 30 správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a 354 obcí, z toho 59 měst a 11 městysů.
- V Ústeckém kraji žilo ke konci roku 2023 celkem 811 169 obyvatel. Na celkovém počtu obyvatel ČR se Ústecký kraj podílel ze 7,4 %, přičemž tento podíl se v důsledku úbytku obyvatel v kraji a zároveň nárůstu počtu obyvatel v ČR neustále zmenšuje.
- Ústecký kraj byl v roce 2023 jedním ze dvou krajů, kde meziročně došlo k úbytku obyvatel. Tento úbytek obyvatel v kraji byl zapříčiněn výhradně úbytkem obyvatel přirozenou měnou, kdy počet zemřelých převýšil počet narozených. Migrační saldo bylo kladné.
- Uzavřeno bylo 3 703 sňatků a rozvedeno bylo 1 591 manželství. Hodnota sňatečnosti dosáhla 4,6 ‰ a byla v kraji pátá nejvyšší v ČR. Stejně hodnoty rozvodovosti, jaká byla zjištěna v Ústeckém kraji, bylo dosaženo i v Karlovarském a Libereckém kraji (shodně 2,0 ‰) a jednalo se o nejvyšší rozvodovost v ČR.
- V kraji se vloni živě narodilo 6 332 dětí, z nichž se 62,8 % narodilo mimo manželství, což je nejvíce v ČR. Porodnost dosáhla hodnoty 7,8 ‰ a byla vloni druhá nejvyšší mezi kraji, meziročně došlo k poklesu porodnosti i úhrnné plodnosti.
- Z celkového počtu 2 563 potratů se v 65,1 % případů jednalo o umělé přerušování těhotenství, přičemž jen 13,2 % umělých přerušování bylo provedeno ze zdravotních důvodů. Hodnoty úhrnné potratovosti i počet potratů na 100 narozených byly v Ústeckém kraji nejvyšší v ČR.
- V kraji vloni zemřelo 9 517 osob, nejčastější příčinou úmrtí byly nemoci oběhové soustavy. Úmrtnost dosáhla hodnoty 11,7 ‰ a byla vloni nejvyšší v ČR. I přes pokles novorozenecké a kojenecké úmrtnosti jsou stále jejich hodnoty nad průměrem ČR.
- Naděje dožití zásluhou nárůstů v posledních dvou letech překonala úroveň období před pandemií, kdy byly hodnoty tohoto ukazatele výrazně ovlivněny vyšší úmrtností. I přes tento nárůst byly hodnoty naděje dožití mužů i žen nejnižší mezi kraji, kdy vloni narozený muž má šanci se dožít 74,55 roku a žena 80,38 roku.
- Populace kraje stárne a zvyšuje se podíl seniorů na úkor dětské a produktivní složky obyvatel. To se promítá v nárůstu průměrného věku obyvatel kraje, který vloni dosáhl 42,9 roku, ale také v nárůstu indexu stáří (133,2 seniorů na 100 dětí) a ekonomické závislosti (72,1 dětí a seniorů na 100 osob ve věku 20–64 let).

Sociální vývoj

- Stárnutí obyvatelstva se projevuje ve věkové struktuře pracovní síly. Podíl osob ve věku 45 let a více překročil v roce 2023 poprvé hranici 50 %. Mění se také vzdělanostní struktura pracovní síly, a to směrem k vyšší vzdělanosti. Zvyšuje se podíl osob s vysokoškolským vzděláním, naopak podíl osob se základním vzděláním se snižuje.
- Podíl nezaměstnaných osob dosáhl k 31. 12. 2023 hodnoty 5,66 % a jednalo se o nejvyšší nezaměstnanost mezi kraji. Nezaměstnanost mužů dosáhla hodnoty 4,83 % a nezaměstnanost žen 6,54 %. Nezaměstnanost mužů byla druhá nejvyšší mezi kraji a nezaměstnanost žen nejvyšší.
- Čistý disponibilní důchod dosáhl v roce 2022 v kraji 89,6 % úrovně ČR. Domácnosti Ústeckého kraje měly v tomto roce třetí nejvyšší příjmy a i třetí nejvyšší náklady na bydlení v ČR. Největší položkou v nákladech na bydlení byla elektřina a nájemné nebo úhrada za užívání bytu.

- Průměrná hrubá měsíční mzda činila vloni 42 013 Kč a hodnota mediánu mezd dosáhla 37 801 Kč. Vysoká inflace v uplynulých letech výrazně ovlivnila pokles reálné mzdy. V druhé polovině roku 2023 došlo v kraji vlivem poklesu inflace a růstu nominální mzdy i k růstu reálných mezd.
- Snižují se počty žáků mateřských a základních škol. Naproti tomu vzrostl počet žáků středních škol i studentů vyšších odborných škol. Po 11 letech došlo k nárůstu počtu absolventů vysokých škol. Ti nejčastěji vystudovali obory v kategorii Obchod, administrativa a právo.
- Snižuje se počet ordinací praktických lékařů pro dospělé, děti a dorost i stomatologů. Na 1 lékaře v kraji připadá 268 obyvatel, což je druhý nejvyšší počet mezi kraji. Na nemocenském pojištění se vloni v kraji vyplatilo 2,7 mld. Kč, meziročně se jeho objem snížil o 3,5 %.
- Objem vyplacených sociálních dávek meziročně vzrostl o téměř 24 % na celkových 5,3 mld. Kč. Tento nárůst byl ovlivněn zvýšením objemu vyplacených příspěvků na dítě, dávek péčovské péče, ale především příspěvku na bydlení, u kterého se objem vyplacených prostředků meziročně zvýšil o téměř 1 mld. Kč.
- Snížil se počet příjemců starobních důchodů (bez poměrných), naproti tomu se zvýšil počet příjemců předčasných starobních důchodů. Průměrné starobní důchody meziročně vzrostly o více jak 12 % na 20 021 Kč v roce 2023, přičemž důchody žen rostly rychleji než důchody mužů.
- Kriminalita v kraji dlouhodobě klesá. Na 1 tis. obyvatel bylo v kraji registrováno 19,8 trestných činů, což byla třetí nejnižší hodnota od roku 2001. Ústecký kraj patří mezi kraje s vyšší kriminalitou, objasněnost trestných činů však zde byla nejvyšší v ČR.
- Počet dopravních nehod byl vloni v Ústeckém kraji čtvrtý nejvyšší v ČR, když na 1 tis. obyvatel připadalo 10,0 nehod. Při těchto nehodách zemřelo 30 osob a vznikla hmotná škoda ve výši 557 mil. Kč. V přepočtu na 1 tis. obyvatel se v kraji stalo 2,1 požáru, což byla druhá nejvyšší hodnota mezi kraji. Při požárech v kraji zemřelo 8 osob a vznikla přímá škoda ve výši 584 mil. Kč.

Ekonomický vývoj

- HDP v roce 2022 ve srovnatelných cenách se stále nedostal na úroveň roku 2019, v přepočtu na 1 obyvatele dosáhl pouze 69,4 % úrovně ČR a jen 62,8 % průměru EU 27. Na tvorbě HPH se téměř z 55 % podílel terciární sektor. Míra investic v posledních letech převážně klesá, v roce 2022 dosáhla hodnoty 24,9 %.
- Do výzkumu a vývoje se v kraji vloni investovalo 1,5 mld. Kč, což bylo 1,1 % všech výdajů vložených do výzkumu a vývoje v ČR. Podíl těchto nákladů v kraji na regionálním HDP činil 0,42 %. Většina těchto prostředků pocházela z podnikatelských zdrojů a rovněž se jich i většina v podnikatelském sektoru realizovala.
- Domácnosti Ústeckého kraje jsou nejméně často ze všech domácností v ČR vybaveny počítačem a podíl domácností připojených k internetu je v kraji druhý nejnižší v ČR. Uživatelé internetu v Ústeckém kraji zaostávají za zbytkem ČR ve využívání internetového bankovníctví, naproti tomu je zde druhý nejvyšší podíl uživatelů sociálních sítí.
- V souvislosti s povinností používat datovou schránku došlo v průběhu roku 2023 ke zvýšenému zájmu o ukončení registrace ekonomického subjektu, a to především ze strany živnostníků. Pokles jejich počtu o téměř 13 % zapříčinil meziroční snížení počtu registrovaných fyzických osob o více jak 10 %. Tento pokles se týkal převážně subjektů, u nichž nebyla zjištěna aktivita.
- Zemědělská produkce v kraji se meziročně zvýšila o 390 mil. Kč na 10,5 mld. Kč v roce 2023. Na celkové zemědělské produkci se nejvíce podílela rostlinná výroba. Meziročně vzrostl objem sklizně obilovin, olejnin a chmele. Snížila se produkce jatečného skotu a jatečných prasat.

- Pomalu se mění druhová skladba lesů ve prospěch listnatých dřevin. Lesy Ústeckého kraje jsou tvořeny z 56,0 % jehličnatými dřevinami, mezi dřevinami využitými k zalesňování vloni převládaly dřeviny listnaté. Snížil se objem nahodilé hmyzové těžby i podíl vytěžených jehličnanů na celkovém objemu těžby.
- Objem tržeb průmyslu v běžných cenách meziročně poklesl o 6,2 %, tržby z přímého vývozu se snížily o 3,0 %. Na celkovém objemu tržeb se nejvíce podílel zpracovatelský průmysl. Produktivita dosáhla 7 423 tis. Kč na 1 zaměstnance a byla druhá nejvyšší mezi kraji. Průměrná hrubá mzda v průmyslu vzrostla o 9,6 %.
- V Ústeckém kraji je instalován nejvyšší výkon elektrárenských soustrojí a rovněž se zde vyrobí nejvíce elektřiny v ČR. Vloni se zde vyrobilo 20 308 GWh, tj. 26,4 % veškeré elektřiny vyrobené v ČR. Téměř 88 % elektřiny se vyrobilo v parních elektrárnách.
- Objem základní stavební výroby v běžných cenách se meziročně zvýšil o 1,1 %. Stavební úřady vydaly vloni nejméně stavebních povolení za uplynulých 8 let. Orientační hodnota staveb byla odhadnuta na 29,3 mld. Kč.
- V kraji bylo vloni zahájeno 1 518 bytů a dokončeno 1 272 bytů. V přepočtu na 1 tis. obyvatel byl vloni v Ústeckém kraji zahájen i dokončen nejnižší počet bytů v ČR. Investiční náklady na výstavbu bytů v dokončených nových rodinných domech vzrostly meziročně o téměř 11 %, v případě dokončených bytových domů o téměř 25 %.
- Cestovní ruch byl v uplynulých letech výrazně poznamenán pandemií Covid-19. I přesto, že návštěvnost stále nepokořila počty hostů v kraji v letech 2018 a 2019, ve 3. čtvrtletí 2023 se velmi přiblížila návštěvnosti ve stejném období roku 2019 – vloni byla jen o 0,9 % nižší.

Životní prostředí

- Snižování výměry zemědělské půdy je dlouhodobým trendem, který je zapříčiněn převážně úbytkem výměry orné půdy. Tento úbytek se děje především ve prospěch trvalých travních porostů. Rozšiřují se i výměry lesních pozemků, zahrad, vodních ploch a vinic.
- Spotřeba vody v Ústeckém kraji byla v roce 2023 druhá nejvyšší mezi kraji. Cena vody dosáhla 62,20 Kč/m³ a byla nejvyšší v ČR. Za stočné obyvatelé kraje platili třetí nejvyšší cenu v ČR, a to 53,10 Kč/m³.
- Emise všech čtyř sledovaných znečišťujících látek, emitovaných mobilními zdroji, se za uplynulých 6 let snížily. V případě emisí ze stacionárních zdrojů došlo k poklesu u tuhých znečišťujících látek, SO₂ a NO_x. Emise oxidu uhelnatého se naproti tomu za toto období zvýšily.
- Celková produkce odpadů dosáhla v roce 2022 objemu 3,2 mil. tun a v přepočtu na 1 obyvatele byla třetí nejvyšší mezi kraji. Komunálního odpadu se v Ústeckém kraji vyprodukovalo 379 tis. tun a v přepočtu na 1 obyvatele se jednalo o třetí nejnižší množství v ČR.
- Objem investic do životního prostředí Ústeckého kraje se v roce 2023 meziročně zvýšil o 39 % na 3,7 mld. Kč. Investoři se sídlem v Ústeckém kraji investovali vloni do životního prostředí částku 1,5 mld. Kč, přičemž většina z těchto prostředků směřovala do ochrany ovzduší.

